

Naziv kolegija	ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA U KAZNENOM POSTUPKU	
Nastavnici	Prof. dr. sc. Zlata Đurđević Izv. prof. dr. sc. Elizabeta Ivičević Karas	
Status kolegija (semestar i redoviti ili fakultativni)	I semestar Fakultativni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave (predavanja, vježbe, seminar i sl.)	Predavanja	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3	
Broj sati po semestru	10	
Ciljevi kolegija		
<ol style="list-style-type: none"> Steći znanja o ustavnim te kriminalnopolitičkim aspektima kaznenog postupka i kaznenog procesnog prava; Analizirati negativne i pozitivne materijalne i procesne obveze država u odnosu na pojedina konvencijska prava; Prepoznati u okviru kojih konvencijskih prava razmatrati pojedine povrede pravila postupanja različitih tijela kaznenog postupka; Proširiti spoznaje o odnosu državne represivne vlasti i pojedinca u okviru provedbe legitimnih mjera za suzbijanje kriminaliteta od kojih se sastoji kazneni postupak i državno kazneno pravosuđe; Razviti sposobnost analitičkog i kritičkog sagledavanja rezultata primjene domaćeg prava u svjetlu konvencijskog prava; Vrednovati prednosti i nedostatke postojećih mehanizama višestruke kontrole zakonitosti i primjerenosti represivnih mjera, posebice s obzirom na zahtjeve načela razmjernosti. 		
Sadržaj kolegija		
<p>Nekoliko međunarodnih mnogostranih ugovora ili konvencija sadrži danas standarde i instrumente zaštite ljudskih prava u kaznenom postupku od kojih su neki postali čak i <i>jus cogens</i> međunarodnog prava. Razmatranje tih ugovora, posebice Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda koja uspostavlja naddržavni mehanizam kontrole nad osiguranjem okrivljenikovih prava obrane i procesnih jamstava u kaznenom postupku, uvodi studente u relevantnu materiju. Premda judikatura Europskog suda za ljudska prava ne obuhvaća cjelokupno područje kaznenog postupka, pa tako ne sadrži podlogu za uspostavu općenitih koncepcija o ustroju i provođenju kaznenog postupka, ipak uspostavlja tzv. minimume procesnih standarda okrivljenikove obrane i zaštite okrivljenikovog položaja naspram represivne vlasti države u kaznenom postupku. Studentima se izlaže analiza tih odluka, relevantnih za svaki postupak nacionalnih vlasti povodom „optužbe za kazneno djelo“. U njemu okrivljenik mora, prema autonomnoj judikaturi Suda, uvijek imati jamstvo određenih prava koja se odnose na uhićenje i pritvor, zaštitu od mučenja, nečovječnog i ponižavajućeg postupanja, nepovredivost doma te osobnog i obiteljskog života, zabranu retroaktivne primjene kaznenih zakona, na suđenje pred objektivnim i nepristranim sudom čija je nadležnost utvrđena zakonom te u postupku određene kvalitete i primjerenog trajanja, u kojem mu pravnu pomoć uvijek mora moći pružiti branitelj po slobodnom izboru. Povrede tih prava, kao i pogrešne osude, okrivljenik uvijek mora moći pobijati učinkovitim pravnim sredstvom, a država mu mora odgovarati za štetu koju je pretrpio neosnovanom osudom.</p>		
Očekivani ishodi učenja		
<p>Nakon uspješno savladanog predmeta student (postdiplomant) će moći:</p> <p>Znanje i razumijevanje</p> <ul style="list-style-type: none"> - definirati pojedina ljudska prava zajamčena Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Konvencija) relevantna za kazneno procesno pravo; - objasniti koncept negativnih i pozitivnih obveza države prema Konvenciji; 		

- **objasniti** odnos nacionalnog kaznenog pravosuđa i međunarodne - konvencijske zaštite ljudskih prava;
- **grupirati** i **objasniti** opće i posebne elemente pravičnog postupka;
- **objasniti** pristup Europskog suda za ljudska prava u primjeni konvencijskog jamstva na pravični kazneni postupak;
- **diskutirati** o pojedinim presudama Europskog suda za ljudska prava protiv Republike Hrvatske u kaznenim predmetima.

Primjena

- **koristiti** znanje o konvencijskom pravu u pisanju podnesaka i pravnih akata;
- **interpretirati** presude Europskog suda za ljudska prava u kaznenim predmetima;
- **interpretirati** norme kaznenog procesnog zakonodavstva u duhu konvencijskog prava;
- **primijeniti** znanje o konvencijskom pravu na odluke iz prakse domaćih sudova i postupke drugih tijela kaznenog postupka.

Analiza

- **povezati** supsidijarnu nadležnost Europskog suda za ljudska prava i važnost djelotvornosti zaštite konvencijskih prava na nacionalnoj razini;
- **analizirati** presude Europskog suda za ljudska prava u kaznenim predmetima;
- **analizirati** odluke iz prakse domaćih sudova i postupke drugih tijela kaznenog postupka iz aspekta konvencijskog prava;
- **analizirati** pojedina rješenja domaćeg kaznenog procesnog zakonodavstva iz aspekta konvencijskih obveza države;
- **izdvojiti** glavne nedostatke domaćeg kaznenog procesnog zakonodavstva i prakse s obzirom na konvencijske povrede utvrđene u presudama Europskog suda za ljudska prava u kaznenim predmetima protiv Republike Hrvatske.

Sinteza

- **formulirati** zaključke o utjecaju pojedine presude Europskog suda za ljudska prava na nacionalno zakonodavstvo te praksu sudova i drugih tijela kaznenog postupka;
- **pripremiti** argumente za raspravu o primjeru navodne povrede određenog konvencijskog prava;
- **predložiti** promjene u domaćem kaznenom procesnom zakonodavstvu i praksi;
- **prosuditi** uspješnost izvršenja presuda Europskog suda za ljudska prava protiv Republike Hrvatske u kaznenim predmetima.

Vrednovanje

- **ocijeniti** pojedina zakonodavna rješenja iz aspekta usklađenosti s konvencijskim pravom;
- **ocijeniti** odluke iz prakse nacionalnih sudova i postupke drugih tijela kaznenog postupka iz aspekta njihove usklađenosti s konvencijskim pravom;
- **preporučiti** izmjenu pojedinih zakonskih odredbi i prakse tijela kaznenog postupka radi usklađivanja nacionalnog s konvencijskim pravom;
- **vrednovati** stupanj implementacije konvencijskog prava u domaće kazneno procesno zakonodavstvo i praksu.

Opće (generičke) vještine

Nakon uspješno savladanog predmeta student (postdiplomant) će moći:

- **prezentirati** u javnosti stečena i usvojena znanja;
- **unaprjeđivati** sposobnost kritičkog analiziranja domaćeg zakonodavstva te prakse sudova i drugih tijela kaznenog postupka;
- **unaprjeđivati** sposobnost izražavanja svojih stajališta, utemeljenih na dobro strukturiranim argumentima;
- **sudjelovati** u timskom, kao isamostalnom profesionalnim radu.

Praćenje i vrednovanje rada studenata tijekom nastave i oblici provjere znanja

Oblici provjere znanja

	Oblici provjere znanja	Razina znanja sukladno Zakonu o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru
1.1.	Sudjelovanje u grupnoj raspravi	Razina znanja 4
1.2.	Pisani ispit	Razina znanja 4
1.3.	Usmeni ispit	Razina znanja 3

Sudjelovanje nastavi

Predavanja su zamišljena kao interaktivna cjelina u kojoj se komunikacijom između predavača i studenata predaje gradivo. Od studenata se očekuje da budu pripremljeni za svaku temu te da svojim pitanjima i komentarima sudjeluju u raspravi o aktualnim temama. Doprinos studenata raspravi se evaluira.

Pisani ispit

Pisani ispit sastoji se od esejskih pitanja, kojima se provjerava poznavanje i razumijevanje gradiva, te pravnologično povezivanje činjenica.

Usmeni ispit

Na usmenom ispitu od studenta se traži dobro razumijevanje materije, te posjedovanje analitičkih, kritičkih i prezentacijskih pravničkih sposobnosti.

Nastava se izvodi u obliku predavanja i diskusija. Znanje se provjerava na ispitu koji treba pokazati stečena znanja studenta. Ispit se polaže u pisanom i usmenom obliku. Pisani dio se sastoji od ispita znanja kroz pitanja koja zahtijevaju poznavanje gradiva i sposobnost pravne analize.

Kriterij ocjenjivanja

Ocjenjivanje se provodi tijekom nastave uz odgovarajući ishod učenja te na pisanom i usmenom ispitu iz kolegija.

Završna ocjena ispita u pretežitom je dijelu utemeljena na znanju pokazanom tijekom ispita, ali i na sudjelovanju u nastavi. Aktivnost i pokazano znanje tijekom nastave uzet će se u obzir pri formuliranju konačne ocjene. Ocjena se određuje sukladno navedenim parametrima, skale od nedovoljan (1) do izvrstan (5).

Načini praćenja kvalitete koji osiguravaju stjecanje izlaznih kompetencija

Kvaliteta se prati tijekom cijelog nastavnog procesa, tijekom izvedbe nastave kroz pokazatelje kao što su redovitost pohađanja predavanja, aktivnost i reakcije studenata. Kvaliteta se prati i kroz rezultate koje studenti ostvaruju na ispitu.

Obveze studenata

Od studenata se očekuje da redovito pohađaju predavanja, da budu pripremljeni za teme predavanja, a aktivno sudjeluju u nastavi postavljanjem pitanja i davanjem komentara, te da pristupe polaganju ispita.

Obvezna literatura

- Krapac, D., *Kazneno procesno pravo, Prva knjiga: Institucije*, VII. izdanje, Narodne novine, Zagreb, 2015. (ili VI. izdanje iz 2014.) – odabrani dijelovi: Stožerno načelo kaznenog procesnog prava: Načelo pravičnog postupka pred kaznenim sudom (str. 150-190); pravna mišljenja visokih sudova – Europskog suda za ljudska prava.
- Krapac, D.; Đurđević, Z.; Ivičević Karas, E.; Bonačić, M.; Burić, Z., *Presude Europskog suda za ljudska prava protiv Republike Hrvatske u kaznenim predmetima* (ur. Đurđević, Z.; Ivičević Karas, E.), Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2013.

- Batistić Kos, V., *Pozitivne obveze prema Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda*, Narodne novine, Zagreb, 2012.
- Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, NN MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10.

Osnovna izborna literatura

- Bojanić, I.; Đurđević, Z., Dopuštenost uporabe dokaza pribavljenih kršenjem temeljnih ljudskih prava, *HLJKPP 2/2008*, str. 973 – 1003. – str. 976 – 980.
- Đurđević, Z., Procesna jamstva obrane prema suokrivljeniku kao svjedoku optužbe, *HLJKPP 2/2009.*, str. 783-808. – str. 785-788.
- Đurđević, Z.; Tripalo, D., Trajanje pritvora u svjetlu međunarodnih standarda te domaćeg prava i prakse, *HLJKPP 2/2006*, str. 551 – 596. – str. 553 – 566.
- Ivičević Karas, E., Primjena teorije indikacija u okviru načela jednakosti oružja, u: *Liber Amicorum Mihajlo Dika* (ur. A. Uzelac, J. Garašić, A. Maganić), Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2013., str. 943 – 962.
- Ivičević Karas, E., Okrivljenikovo pravo da ispituje svjedoke optužbe u stadiju istrage kao važan aspekt načela jednakosti oružja stranaka u kaznenom postupku (u povodu presude Europskog suda za ljudska prava u predmetu Kovač protiv Hrvatske), *HLJKPP 2/2007.*, str. 999 – 1018.
- Ivičević Karas, E., Povodom presude Europskog suda za ljudska prava u predmetu Maresti protiv Hrvatske – analiza mogućeg utjecaja na reformu prekršajnog prava u Republici Hrvatskoj, III. specijalističko savjetovanje, Primjena prekršajnog zakona i ostalih propisa s područja prekršajnog prava u RH, zbornik radova, 2009., str. 1-19.
- Karas, Ž., Neujednačena sudska praksa u kaznenom postupku kao povreda Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava, *Zbornik PFZ 1/2014*, str. 111-131.
- Krapac, D., Nezakoniti dokazi u kaznenom postupku prema praksi Europskog suda za ljudska prava, *Zbornik PFZ 3/2010*, str. 1207-1240.
- Krapac, D., Trajanje kaznenog postupka i pravo na kazneno suđenje u razumnom roku, *Zbornik PFZ 1/2013*, str. 5-70.
- Pajčić, M., Pravo okrivljenika na uvid u spis predmeta tijekom prethodnog kaznenog postupka u pravnim sustavima nekih europskih država i praksi Europskog suda za ljudska prava, *HLJKPP 1/2010*, str. 25-52.
- Pajčić, M.; Valković, L., Presude Europskog suda za ljudska prava protiv Republike Hrvatske zbog povrede prava na pravično suđenje, *HLJKPP 2/2012*, str. 751-794.
- Pleić, M., Zabrana mučenja u praksi Europskog suda za ljudska prava s posebnim osvrtom na presude protiv Republike Hrvatske i praksu Ustavnog suda RH, *HLJKPP 2/2016*, str. 247 – 279.
- Valković, L.; Burić, Z., Primjena izabranih elemenata prava na formalnu obranu iz prakse Europskog suda za ljudska prava u hrvatskom kaznenom postupku, *HLJKPP 2/2011*, str. 521-556.
- Valković, L., Pravo na pristup branitelju u svjetlu presude Dvorski protiv Hrvatske, *HLJKPP 2/2016*, str. 339-369.